

Zbirka odločb sodne prakse

SKLEPNI PREDLOGI GENERALNE PRAVOBRANILKE
ELEANOR SHARPSTON,
predstavljeni 9. junija 2016¹

Zadeva C-42/15

**Home Credit Slovakia a.s. proti
Klári Bíróovi
(Predlog za sprejetje predhodne odločbe,**

ki ga je vložilo Okresný súd (okrožno sodišče) Dunajská Streda, Slovaška)

„Varstvo potrošnikov — Pogodbe o potrošniškem kreditu — Direktiva 2008/48/ES — Pomen izraza ‚na papirju ali drugem trajnem nosilcu podatkov‘ — Nacionalna zahteva, da je dokument ‚pisen‘ in da mora biti podpisan — Veljavnost pogodbe o potrošniškem kreditu — Obvezne informacije v skladu s členom 10(2) Direktive 2008/48/ES — Kreditna pogodba, ki ne vsebuje obveznih informacij, temveč se sklicuje na ločen dokument — Nacionalne kazni zaradi nezagotovitve obveznih informacij — Sorazmernost“

1. Predložitevno sodišče Okresný súd (okrožno sodišče) Dunajská Streda (Slovaška) s tem predlogom za sprejetje predhodne odločbe Sodišče sprašuje glede razlage Direktive 2008/48,² ki ureja potrošniške kreditne pogodbe. Postavlja več med seboj povezanih vprašanj o obsegu uskladitve v skladu z navedeno direktivo in stopnji, do katere države članice ne morejo zlasti uvesti ali obdržati določb v zvezi s formalnostmi pri sklepanju kreditne pogodbe. Predložitevno sodišče želi izvedeti: (i) ali je zahteva, da morejo biti kreditne pogodbe sestavljene „na papirju ali drugem trajnem nosilcu podatkov“ avtonomni pojem prava EU; (ii) ali ta obveznost pomeni, da morata pogodbeni stranki pogodbo tudi podpisati, in ali morajo biti obvezne informacije, ki jih mora posojilodajalec dati posojilojemalcu, vključene v isti dokument kot kreditna pogodba; (iii) ali mora posojilodajalec navesti točne datume, na katere zapadejo plačila v skladu s pogodbo in zagotoviti preglednico, ki prikazuje zmanjševanje zneska glavnice z odplačevanjem posojila, in (iv) ali so nekatere kazni, ki se uporabljajo v skladu z nacionalnim pravom, če posojilodajalec ni zagotovil obveznih informacij, sorazmerne.

Pravo Evropske unije

Direktiva 2008/48

2. Prevladujoča cilja Direktive 2008/48 sta zagotoviti visoko in primerljivo raven varstva potrošnikov za zagotovitev zaupanja potrošnikov ter vzpostaviti pravi notranji trg. Za doseg te ciljev je bil na številnih ključnih področjih vzpostavljen povsem usklajen okvir EU.³ Pred sklenitvijo kreditne pogodbe bi morali potrošniki dobiti ustrezne informacije, ki jih lahko preučijo in se nato odločijo ob polnem

1 — Jezik izvirnika: angleščina.

2 — Direktiva 2008/48/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 23. aprila 2008 o potrošniških kreditnih pogodbah in razveljavitvi Direktive Sveta 87/102/EGS (UL L 133, 22.5.2008, str. 66).

3 — Uvodne izjave 7, 8, 9 in 10.

poznavanju dejstev.⁴ Države članice lahko obdržijo ali sprejmejo nacionalne določbe, ki so v skladu s pravom EU v zvezi z vprašanji pogodbenega prava glede veljavnosti kreditnih pogodb.⁵ V kreditni pogodbi bi morale biti jasno in jedrnato navedene vse potrebne informacije, ki jih potrošnik potrebuje, da pozna svoje pravice in obveznosti.⁶ Države članice bi morale predpisati pravila o kaznih za kršitve nacionalnih določb, sprejetih v skladu s to direktivo, in zagotoviti njihovo izvajanje. Predpisane kazni bi morale biti učinkovite, sorazmerne in odvračilne.⁷

3. Člen 1 določa, da je namen Direktive 2008/48 uskladiti nekatere vidike zakonov in drugih predpisov držav članic v zvezi s pogodbami, ki zajemajo potrošniške kredite.

4. V skladu s členom 2 se Direktiva 2008/48 uporablja za kreditne pogodbe, razen če so izrecno izključene z njenega področja uporabe.

5. V členu 3 so pomembne te opredelitve:

„(a) ‚potrošnik‘ pomeni fizično osebo, ki v transakcijah, zajetih v tej direktivi, deluje za namene zunaj svoje trgovske, poslovne ali poklicne dejavnosti;

(b) ‚dajalec kredita‘ pomeni fizično ali pravno osebo, ki da ali obljubi, da bo dala kredit v okviru svoje trgovske, poslovne ali poklicne dejavnosti;

(c) ‚kreditna pogodba‘ pomeni pogodbo, s katero dajalec kredita odobri ali obljubi, da bo odobril potrošniku kredit v obliki odloga plačila, posojila ali drugega podobnega finančnega dogovora, z izjemo pogodb o trajnem opravljanju storitev ali dobavi blaga enake vrste, kadar potrošnik v času dobave takšnih storitev ali blaga plačuje zanje v obrokih;

[...]

(m) ‚trajni nosilec podatkov‘ pomeni vsak instrument, ki omogoči potrošniku, da informacije, namenjene njemu osebno, shrani na tak način, da mu je dostopen za prihodnje potrebe toliko časa, kolikor zadostuje za namene informiranja, in ki dovoljuje nespremenjeno reprodukcijo shranjenih informacij;

[...]“

6. Informacije in prakse pred sklenitvijo kreditne pogodbe so vključene v poglavje II. Člen 5(1), ki je del navedenega poglavja, določa, da morajo biti predpogodbene informacije zagotovljene na papirju ali drugem trajnem nosilcu podatkov.⁸

7. Obveznost zagotoviti potrošnikom informacije na papirju ali drugem trajnem nosilcu podatkov je ponovljena tudi v številnih drugih določbah Direktive 2008/48.⁹

8. Člen 10(1) določa:

„Kreditne pogodbe se pripravijo na papirju ali drugem trajnem nosilcu podatkov.

4 — Uvodna izjava 19.

5 — Uvodna izjava 30.

6 — Uvodna izjava 31.

7 — Uvodna izjava 47.

8 — Glej tudi Prilogo II z naslovom „Standardne informacije o evropskem potrošniškem kreditu“.

9 — Zadevne določbe se nanašajo na: kreditne pogodbe v obliki možnosti prekoračitve (člena 6 in 12); posojilno obrestno mero (člen 11(1)); odprte kreditne pogodbe (člen 13(1) in (2)); pravico do odstopa (člen 14(3)(a)); prekoračitev (člen 18(1) in (2)) ter nekatere obveznosti kreditnih posrednikov v razmerju do potrošnikov (člen 21(b)).

Vse pogodbene stranke prejmejo izvod kreditne pogodbe. Ta člen ne posega v nobena nacionalna pravila o veljavnosti sklenitve kreditnih pogodb, če so ta skladna s pravom Skupnosti.“

9. Člen 10(2) vsebuje seznam 22 različnih informacij, ki morajo biti jasno in jedrnato navedene v kreditni pogodbi (v nadaljevanju: obvezne informacije). Ta seznam med drugim vključuje:

- „(h) znesek, število in pogostost plačil potrošnika in po potrebi vrstni red, po katerem bodo za namene povračila plačila dodeljena za različne dolgovane zneske, zaračunane po različnih posojilnih obrestnih merah;
- (i) če gre za odplačilo glavnice kreditne pogodbe z določenim trajanjem, pravico potrošnika, da pridobi, na zahtevo in brezplačno, kadar koli med celotnim trajanjem kreditne pogodbe finančni izkaz v obliki preglednice odplačil.

Preglednica odplačil prikaže dolgovane zneske ter obdobja in pogoje v zvezi s plačilom takšnih zneskov; preglednica vsebuje razčlenitev vsakega odplačila, da se prikažejo odplačilo glavnice, obresti, izračunane na podlagi posojilne obrestne mere, in, kadar je primerno, kakršne koli dodatne stroške; če obrestna mera ni fiksna ali če se dodatni stroški lahko spremenijo v skladu s kreditno pogodbo, preglednica odplačil vsebuje jasno in jedrnato navedbo o tem, da so podatki v preglednici veljavni le do naslednje spremembe posojilne obrestne mere ali dodatnih stroškov v skladu s kreditno pogodbo;

[...]“

10. Člen 10(3) določa: „Kadar se uporablja odstavek 2(i), dajalec kredita da na razpolago potrošniku brezplačno in kadar koli med celotnim trajanjem kreditne pogodbe finančni izkaz v obliki preglednice [odplačil].“

11. Člen 22 določa, da če Direktiva vsebuje usklajene določbe, države članice ne smejo ohraniti ali uvesti v svoje nacionalno pravo drugih določb, razen tistih, določenih v tej direktivi.

12. V skladu s členom 23 morajo države članice predpisati učinkovite, sorazmerne in odvrčilne kazni, ki veljajo v primeru kršitev nacionalnih predpisov, sprejetih na podlagi te direktive.

Direktiva 97/7

13. Direktiva 97/7¹⁰ vsebuje določbo za varstvo potrošnikov, ki sklepajo pogodbe pri prodaji na daljavo. V skladu s členom 4 morajo biti potrošniku pred sklenitvijo kakršne koli pogodbe pri prodaji na daljavo zagotovljene nekatere informacije.¹¹ Člen 5 navedene direktive je naslovljen „Pisna potrditev informacij“. Odstavek 1 določa:

„Potrošnik mora prejeti pisno potrdilo o informacijah ali potrdilo v obliki drugega trajnega razpoložljivega in dosegljivega sredstva za informiranje, ki so navedeni v členu 4(1)(a) do (f), pravočasno med izvajanjem pogodbe in najkasneje ob dobavi, če gre za blago, ki se ne dobavlja tretjim osebam, razen če je potrošnik dobil pisno informacijo že pred sklenitvijo pogodbe ali mu je bila dana v obliki drugega trajnega razpoložljivega in dosegljivega sredstva za informiranje.

10 — Direktiva Evropskega parlamenta in Sveta z dne 20. maja 1997 o varstvu potrošnikov glede sklepanja pogodb pri prodaji na daljavo (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 15, zvezek 3, str. 319, v nadaljevanju: Direktiva o prodaji na daljavo). Navedena direktiva je bila razveljavljena in nadomeščena z Direktivo 2011/83/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 25. oktobra 2011 o pravicah potrošnikov, spremembi Direktive Sveta 93/13/EGS in Direktive 1999/44/ES Evropskega parlamenta in Sveta ter razveljavitvi Direktive Sveta 85/577/EGS in Direktive 97/7/ES Evropskega parlamenta in Sveta (UL L 304, 22.11.2011, str. 64).

11 — V členu 4 je navedena vrsta informacij, zlasti v zvezi z imenom ponudnika, značilnostmi blaga ali storitev, ceno, stroški dostave, podrobnostmi o plačilu in možnostmi pravice do odstopa.

[...]“¹²

Nacionalno pravo

14. V skladu s slovaškim civilnim zakonikom¹³ je pravni akt v pisni obliki veljaven, samo če so ga podpisale osebe, za katere je zavezujoč.¹⁴ Če pravni akt ni sklenjen v zakonsko določeni obliki (ali obliki, ki jo sporazumno določita stranki), ni veljaven.

15. V skladu s slovaškim trgovinskim zakonikom¹⁵ so lahko splošni pogoji poslovanja, ki jih določi neka organizacija, vključeni v kreditno pogodbo kot del pogodbe s sklicevanjem nanje.

16. Pogodba o potrošniškem kreditu mora biti pisna, vsaka pogodbeni stranka pa mora prejeti najmanj en izvod pogodbe v papirni obliki ali na drugem trajnem nosilcu.¹⁶ Pogodba o potrošniškem kreditu mora med drugim vsebovati znesek, število in roke za plačilo obrokov za vračilo glavnice, obresti in drugih stroškov ter po potrebi vrstni red plačil, po katerem bodo dodeljena za različne dolgovane zneske, zaračunane po različnih obrestnih merah za namen vračila posojila.¹⁷ Potrošniki imajo pravico, da kadar koli med celotnim trajanjem pogodbe o potrošniškem kreditu zahtevajo finančni izkaz v obliki preglednice odplačil (če se glavnica odplačuje obročno)^{18 19}.

17. Če kreditna pogodba ni pisna in ne vsebuje informacij, zahtevanih v skladu z zakonom o potrošniškem kreditu, se za vsak kredit šteje, da je odobren brez obresti in stroškov.²⁰

Dejansko stanje, postopek in predložena vprašanja za predhodno odločanje

18. Tožeča stranka v postopku v glavni stvari, družba Home Credit Slovakia a.s. (v nadaljevanju: posojilodajalka), in tožena stranka Klára Bíróová (v nadaljevanju: posojilojemalka) sta 29. junija 2011 sklenili pogodbo o potrošniškem kreditu na vnaprej natisnjem standardnem obrazcu, ki ga je bilo treba pisno izpolniti. Posojilojemalka je prejela 700 EUR posojila. Strinjala se je, da bo odplačala skupaj 1 087,56 EUR v mesečnih obrokih po 32,50 EUR. Posojilo naj bi bilo odplačano v 36 mesecih od odobritve kredita.

19. Posojilojemalka je podpisala kreditno pogodbo in potrdila, da je prejela kreditne pogoje, da se z njimi strinja in da pristaja na to, da so zanjo zavezujoči. Kreditni pogodbi so bili priloženi „Pogoji za kreditne pogodbe družbe Home Credit Slovakia, a.s. – gotovinski kredit“ (v nadaljevanju: splošni pogoji poslovanja), ki so bili v zgornjem kotu vsake strani označeni s kodo ISH111. Podpis posojilojemalke na kreditni pogodbi je potrdil, da je prejela splošne pogoje poslovanja in da se z njimi strinja, da so vse določbe razumljive in da pristaja na to, da so zanjo zavezujoče. Besedila splošnih pogojev poslovanja nista podpisali ne posojilodajalka ne posojilojemalka. V navedenih pogojih je med drugim določeno, da mora posojilojemalec ustrezno in pravočasno odplačevati posojilo v rednih mesečnih obrokih, katerih število, znesek in roki zapadlosti so določeni v pogodbi. Posojilojemalec ima pravico, da kadar

12 — Člen 7 Direktive 2011/83/EU (ki je nasledila Direktivo 97/7) določa zahtevo, da morajo biti informacije zagotovljene „na papirju ali, če se potrošnik strinja, na drugem trajnem nosilcu podatkov“.

13 — Občiansky zákonník Zákon č. 40/1964 Zb. (zakon št. 40/1964, kakor je bil spremenjen).

14 — Člen 40(3) slovaškega civilnega zakonika.

15 — Obchodný zákonník (zakon št. 513/1991 (zákon č. 513/1991 Zb.), kakor je bil spremenjen). Glej člen 273 slovaškega trgovinskega zakonika.

16 — Zákon č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch a o iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zakon št. 129/2010 o potrošniškem kreditu ter drugih kreditih in posojilih, odobrenih potrošnikom, ter o spremembi nekaterih zakonov (v nadaljevanju: zakon o potrošniškem kreditu)). Glej člen 9 zakona o potrošniškem kreditu.

17 — Člen 9(2)(k) zakona o potrošniškem kreditu.

18 — „Odplačevanje“ v tem kontekstu razumem, kot da se nanaša na zmanjševanje dolga s periodičnim plačevanjem glavnice in obresti.

19 — Člen 9(2)(l) zakona o potrošniškem kreditu.

20 — Člen 11 zakona o potrošniškem kreditu.

koli med celotnim trajanjem pogodbe zahteva brezplačni finančni izkaz v obliki preglednice odplačil, v kateri so navedeni obroki, ki jih je treba plačati, ter obdobje in pogoji njihovega vračila, vključno z razčlenitvijo posameznega obroka z navedbo odplačila glavnice, obresti in (če je ustrezno) dodatnih stroškov.

20. Kreditni pogoji ne vsebujejo podrobnejših pravil o izračunu obresti na glavnico ali določb o tem, kateri del mesečnega obroka (32,50 EUR) se uporabi kot plačilo obresti in stroškov ter kateri del kot odplačilo glavnice kredita.

21. Posojiljemalka je plačala samo dva obroka v skladu s pogodbo. Posojilodajalka je 26. aprila 2012 zahtevala povračilo celotnega zapadlega zneska posojila. Zahtevala je plačilo: (i) dolgovane glavnice, (ii) obresti, (iii) zamudnih obresti in (iv) pogodbenih kazni za zamudo. Posojiljemalka ni plačala ničesar. Posojilodajalka je nato vložila tožbo za plačilo 1 155,52 EUR in zamudnih obresti na znesek 778,34 EUR, ki se računajo od 11. februarja 2014 do plačila neporavnanega dolga, in sicer v višini 0,024 % za vsak dan zamude.

22. Predložitveno sodišče pojasnjuje, da mora biti v skladu z nacionalnimi pravili pogodba o potrošniškem kreditu pisna in da mora vsebovati nekatere informacije, med drugim o znesku, številu in rokih vračila glavnice, obresti in drugih stroškov, ter, če je ustrezno, informacije o obročnem odplačevanju.²¹ Kreditna pogodba, ki je stranki ne podpišeta, ne izpolnjuje nacionalnih pravil in zato ni veljavna.²² V postopku v glavni stvari so navedene informacije (del obveznih informacij) vključene v nepodpisane splošne pogoje poslovanja. Zato se postavlja vprašanje, ali je pogodba o potrošniškem kreditu, sklenjena 29. junija 2011, veljavna. Ob upoštevanju navedenega je predložitveno sodišče v predhodno odločanje predložilo sedem vprašanj, ki so morda lažje razumljiva, če so povzeta:

Prvo in drugo vprašanje

- Kaj pomeni izraz „na papirju ali drugem trajnem nosilcu podatkov“ iz člena 10(1) v povezavi s členom 3(m) Direktive 2008/48? – Ali se ta izraz nanaša samo na fizični dokument, ki ga podpišeta stranki kreditne pogodbe? – Ali mora ta dokument vsebovati obvezne informacije iz člena 10(2)? – Ali so zahteve člena 10(1) Direktive 2008/48 izpolnjenje, če so obvezne informacije v ločenem dokumentu, kot so splošni pogoji poslovanja, ki ga stranki kreditne pogodbe ne podpišeta, in če se kreditna pogodba sklicuje na zadevni dokument?
- V kolikšni meri Direktiva 2008/48 povsem usklajuje pravila o informacijah, ki jih je treba vključiti v kreditno pogodbo za namene člena 10(1) in (2), zaradi česar navedene določbe nasprotujejo nacionalnim pravilom: (i) ki določajo, da morajo biti obvezne informacije vključene v samo en dokument, ki ga podpišeta stranki kreditne pogodbe, ali (ii) ki pomenijo, da kreditna pogodba ne more imeti polnega pravnega učinka, če so nekatere obvezne informacije v ločenem dokumentu, kot so splošni pogoji poslovanja?

Tretje in četrto vprašanje

- Ali „pogostost plačil“ iz člena 10(2)(h) Direktive 2008/48 pomeni, da mora posojilodajalec v kreditni pogodbi navesti točen datum, na katerega mora biti izvedeno posamezno plačilo, ali pa je dovolj navesti, kdaj posamezno plačilo zapade s sklicevanjem na objektivno preverljiva merila? – Če velja ta zadnja predpostavka, ali so lahko zadevne informacije vključene v ločen dokument, na katerega se kreditna pogodba sklicuje, kot so „splošni pogoji poslovanja“, ki ga pogodbeni stranki nista podpisali?

21 — Glej točki 14 in 15 zgoraj.

22 — Glej točko 17 zgoraj.

Peto in šesto vprašanje

- Ali člen 10(2)(h) v povezavi s točko (i) Direktive 2008/48 pomeni, da preglednice odplačil ni treba vključiti v kreditno pogodbo za določeno dobo, v kateri se glavnica odplačuje v posameznih obrokih, in da lahko namesto tega posojilodajalec posojilojemalcu zagotovi take informacije na zahtevo? Ali pa mora posojilodajalec v kreditno pogodbo vključiti preglednico odplačil od datuma, na katerega pogodba začne veljati, in ima posojilojemalec tudi med trajanjem kreditne pogodbe pravico zahtevati preglednico odplačil, ki prikazuje razpored plačil od datuma zadevne zahteve? Ali so zahteve po informacijah iz člena 10(2)(h) povsem usklajene v skladu s členom 22(1) Direktive 2008/48, zaradi česar države članice ne morejo zahtevati, da mora biti preglednica odplačil vključena v kreditno pogodbo?

Sedmo vprašanje

- Ali je kazen, naložena v skladu z nacionalnim pravom, da se kreditna pogodba šteje za brezobrestno in brez stroškov (kar pomeni, da mora posojilojemalec povrniti samo glavnico), če posojilodajalec ne zagotovi večine informacij iz člena 10(2) Direktive 2008/48, sorazmerna za namene členov 1 in 23 navedene direktive?

23. Pisna stališča so predložile nemška in slovaška vlada ter Evropska komisija. Slovaška republika in Komisija sta na obravnavi 24. februarja 2016 predstavili ustna stališča.

Presoja

Prvo in drugo vprašanje: stopnja uskladitve formalnosti pri sklepanju pogodbe o potrošniškem kreditu

24. Regulativna tehnika zagotavljanja informacij potrošnikom temelji na načelu, da ima dobro obveščen potrošnik boljše možnosti za izbiro najugodnejše ponudbe kredita, njen namen pa je tudi zagotoviti, da potrošnik pozna svoje pravice in obveznosti, ki jih ima na podlagi pogodbe o potrošniškem kreditu. Za izpolnitev teh ciljev zagotovljene informacije ne smejo biti kratkotrajne, temveč morajo potrošniku ostati trajno na voljo.

25. V zvezi s tem Direktiva 2008/48 v členu 3(m) opredeljuje izraz „trajni nosilec podatkov“ kot: „vsak instrument, ki omogoči potrošniku, da informacije, namenjene njemu osebno, shrani na tak način, da mu je dostopen za prihodnje potrebe toliko časa, kolikor zadostuje za namene informiranja, in ki dovoljuje nespremenjeno reprodukcijo shranjenih informacij“. Ne opredeljuje pa izraza „na papirju“. Ta izraz je treba torej razlagati glede na njegov pomen v običajnem jeziku, ob tem pa upoštevati zakonodajni okvir in namene Direktive 2008/48.²³

26. V okviru člena 10(1) se izraz „na papirju“ nanaša na nosilec podatkov, na katerem je pogodba sestavljena in izročena potrošniku. Iz besed „*ali drugem* trajnem nosilcu podatkov“ je razvidno, da se „na papirju“ šteje za posebno obliko trajnega nosilca podatkov ali sredstvo, s katerim se kreditna pogodba posreduje potrošniku za namene Direktive 2008/48. Drugi pododstavek člena 10(1) določa, da morajo vse pogodbene stranke prejeti izvod kreditne pogodbe. Tudi to kaže na to, da se člen 10(1) nanaša na nosilec podatkov, na katerem se pogodba izroči potrošniku.

23 — Glej sodbo z dne 5. julija 2012, Content Services (C-49/11, EU:C:2012:419, točka 32).

27. Kreditna pogodba na papirju ima naslednje značilnosti, ki izpolnjujejo zahteve člena 3(m) Direktive 2008/48 (v katerem je opredeljen „trajni nosilec podatkov“): potrošniku omogoča, da shranitev informacij, ki so namenjene njemu osebno, in zagotavlja, da se vsebina kreditne pogodbe ne spremeni in da so informacije dostopne dovolj dolgo obdobje. To je v skladu z doseganjem visoke stopnje varstva potrošnikov, zlasti z zagotavljanjem, da potrošnik pozna svoje pravice in obveznosti, ki jih ima na podlagi katere koli kreditne pogodbe.

28. Isti pristop se kaže tudi v drugih določbah Direktive 2008/48 o pravicah potrošnikov do prejetja informacij v zvezi s kreditno pogodbo.²⁴

29. Zahteva, da mora biti kreditna pogodba pripravljena na papirju, torej pomeni, da mora biti tudi pisna; to je v skladu z običajnim pomenom zahteve iz člena 10(1), da mora biti kreditna pogodba pripravljena na papirju.

30. Predložitveno sodišče v predložitveni odločbi navaja, da je v slovaški različici člena 10(1) izraz „na papirju“ izražen kot „písomne“, kar se v angleščino dobesedno prevede kot „in writing“ („pisno“) (kar sta potrdili tudi slovaška vlada in Komisija). Vendar se zdi, da lahko izbrani izraz v skladu z nacionalnim pravom izraža zahtevo, da morata dokument pogodbeni stranki podpisati, in ni strogo enakovreden izrazu „na papirju“, ki se uporablja v nekaterih drugih jezikovnih različicah Direktive 2008/48.²⁵

31. V skladu z ustaljeno sodno prakso se v primeru razlike med jezikovnimi različicami zakonodajnega besedila EU zadevna določba razlaga glede na namen in splošni sistem pravil, katerega del je.²⁶

32. V okviru člena 10(1) je izraz „na papirju ali drugem trajnem nosilcu podatkov“ pojem prava EU in mora zato imeti v vseh državah članicah enak pomen. Iz točk 24 in 25 zgoraj izhaja, da se te besede nanašajo na obliko, v kateri je kreditna pogodba izročena potrošniku.

33. Dodajam, da je bil v okviru člena 5(1) Direktive o prodaji na daljavo izraz „pisno“ razložen kot sopomenka za izraz „na papirju“.²⁷ Sodišče je v sodbi Content Services preučevalo, ali je zadevno podjetje, s tem ko je bila njegova poslovna praksa, da je potrošnikom dajalo na voljo predpogodbene informacije take vrste, kot so navedene v členu 4(1) navedene direktive, samo prek hiperpovezave na spletnem mestu, izpolnjevalo zahtevo po zagotovitvi, da je potrošnik prejel pisno potrditev obveznih informacij. Sodišče je ugotovilo, da je izraz „pisno“ drugi izraz za „drug trajni nosilec podatkov“.²⁸

34. Čeprav je v slovaški različici Direktive 2008/48 v zvezi z obveznostjo iz člena 10(1) navedeno, da mora biti kreditna pogodba pripravljena „pisno“ in ne „na papirju“, za navedena izraza štejem, kot da imata enak pomen za namene navedene določbe.

35. Izraz „kreditna pogodba“ je opredeljen v členu 3(c) Direktive 2008/48. Iz besedila člena 10(2) izhaja, da morajo biti tam navedene informacije vključene v vse kreditne pogodbe. Čeprav ni nujno, da so zadevne informacije in kreditna pogodba vključene v samo en dokument, morajo biti za skladnost s členom 10(1) vse pogodbe pripravljene na papirju ali drugem trajnem nosilcu podatkov.

24 — Glej točko 7 in opombo 9 zgoraj.

25 — Na primer v angleški in francoski različici. Glej tudi točko 34 spodaj.

26 — Sodba z dne 3. aprila 2008, Endendijk (C-187/07, EU:C:2008:197, točke od 22 do 24).

27 — Glej točko 13 zgoraj.

28 — Glej sodbo z dne 5. julija 2012, Content Services, C-49/11 (EU:C:2012:419, točke od 39 do 42). Komisija je v izvirnem predlogu z dne 11. septembra 2002 (COM(2002) 443 final, UL 2002, C 331E, 31.12.2002, str. 200) besedila, ki je postalo Direktiva 2008/48, navedla, da je opredelitev „trajnega nosilca podatkov“ enaka kot tista, uporabljena v Direktivi o prodaji na daljavo (glej točko 13 zgoraj).

36. To mnenje podpira sistematika Direktive 2008/48. Predpogodbenih informacij iz člena 5 ni treba zagotoviti v istem dokumentu, ki sestavlja ponudbo (člen 5(1)). Navedene informacije se zagotovijo v posebnem prilagojenem dokumentu – „standardne informacije o evropskem potrošniškem kreditu“.²⁹ Zato torej ni v nasprotju z zakonodajno sistematiko Direktive 2008/48, če so obvezne informacije zagotovljene v dokumentu, ki je ločen od kreditne pogodbe.

37. Nikjer v členu 10 ni navedeno, da morata kreditno pogodbo pogodbeni stranki podpisati ali da mora biti sestavljena iz samo enega dokumenta.³⁰ Besede, da člen 10 „ne posega v nobena nacionalna pravila o veljavnosti sklenitve kreditnih pogodb“, v povezavi z uvodno izjavo 30, v kateri je navedeno, da Direktiva 2008/48 ne ureja vprašanj pogodbenega prava v zvezi z veljavnostjo kreditnih pogodb, kažejo na to, da se navedena določba ne uporablja za zadeve v zvezi s formalnostmi pri sklepanju pogodbe.

38. Stopnja, do katere države članice obdržijo diskrecijsko pravico za ohranitev ali uvedbe nacionalnih pravil v zvezi s pogodbami o potrošniškem kreditu, je sporno vprašanje. Težko je natančno določiti trenutek, kdaj usklajena pravila izključujejo tako diskrecijsko pravico, vendar želi predložitveno sodišče smernice prav o tem trenutku.

39. Iz člena 22(1) Direktive 2008/48, razloženega ob upoštevanju uvodnih izjav 9 in 10, izhaja, da navedena direktiva določa popolno uskladitev glede kreditnih pogodb, ki spadajo na njeno področje uporabe. Tako v zvezi z vprašanji, ki so usklajena, državam članicam ni dovoljeno ohraniti ali uvesti nacionalnih določb, razen tistih, ki jih določa Direktiva 2008/48.³¹

40. Vendar je iz člena 1 razvidno, da Direktiva 2008/48 usklajuje samo *nekatero vidike* pravil držav članic glede pogodb o potrošniškem kreditu. Če uskladitve ni, lahko države članice ohranijo ali uvedejo nacionalna pravila.

41. Ni sporno, da kreditna pogodba iz postopka v glavni stvari spada na področje uporabe Direktive 2008/48. Zato je treba ugotoviti obseg uskladitve, ki izhaja iz pravil EU.

42. Iz besedila člena 10(1) in (2) izhaja, da Direktiva 2008/48 usklajuje vrsto informacij, ki jih je treba vključiti v kreditne pogodbe; potrošniku je treba v kreditni pogodbi zagotoviti vseh 22 elementov iz te zadnje določbe. Direktiva 2008/48 določa tudi, kako je treba informacije iz člena 10(2) zagotoviti (na papirju ali drugem trajnem nosilcu podatkov) in da morajo biti navedene „jasno in jedrnato“.

43. Zakonodajala EU sicer res določa formalne zahteve v drugih sektorjih, na primer glede evropskega plačilnega naloga,³² vendar taka vprašanja glede formalnosti pri sklepanju pogodb ne spadajo na področje uporabe Direktive 2008/48. Tako Direktiva 2008/48 ne usklajuje tega, ali se kreditna pogodba podpiše in ali morajo biti obvezne informacije in pogoji, pod katerimi je kredit odobren, vključeni v samo en dokument.

29 — Priloga II k Direktivi 2008/48/ES.

30 — Edina omemba podpisa v Direktivi 2008/48/ES je v uvodni izjavi 37 in se nanaša na podpis potrošnika na povezanih kreditnih pogodbah. Obravnavani predlog za sprejetje predhodne odločbe pa se ne nanaša na tako pogodbo, zato uvodna izjava 37 v tem primeru ni upoštevana.

31 — Glej sodbo z dne 12. julija 2012, Volksbank România (C-602/10, EU:C:2012:443, točka 38). Kreditna pogodba, obravnavana v navedenem primeru, ni spadala na področje uporabe Direktive 2008/48.

32 — Glej na primer člen 7(5) in (6) Uredbe (ES) št. 1896/2006 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 12. decembra 2006 o uvedbi postopka za evropski plačilni nalog (UL L 399, str. 1). Namen te uredbe je med drugim poenostaviti, pospešiti in znižati stroške sodnih postopkov v čezmejnih zadevah v zvezi z nespornimi denarnimi zahtevki.

44. Natančen položaj v skladu s slovaškim nacionalnim pravom ni povsem jasen. Po eni strani slovaški civilni zakonik določa, da je pravni akt v pisni obliki veljaven, samo če so ga podpisale osebe, za katere je zavezujoč.³³ Po drugi strani pa se zdi, da slovaški trgovinski zakonik dovoljuje, da so splošni pogoji poslovanja organizacije vključeni v kreditno pogodbo kot del pogodbe s sklicevanjem nanje.³⁴ Zakon o potrošniškem kreditu predpisuje, kaj mora biti vključeno v pogodbo o potrošniškem kreditu.³⁵ Vendar Sodišče ne ve natančno, kako te različne določbe nacionalnega prava vplivajo druga na drugo.

45. Dejstva, navedena v predložitvenem sklepu, kažejo, da je kreditna pogodba (ki jo je posojilojemalka podpisala) vsebovala nekatere elemente obveznih informacij iz člena 10(2) Direktive 2008/48. Posojilojemalka in posojilodajalka *nista* podpisali splošnih pogojev poslovanja posojilodajalke, ki so očitno vsebovali nekatere (morda ne vse) druge elemente obveznih informacij. Ni jasno, ali je bila v podpisani kreditni pogodbi posojilojemalka natančno opozorjena, kje v splošnih pogojih poslovanja lahko najde elemente obveznih informacij, ki niso bili vključeni v podpisano kreditno pogodbo, in če je bila opozorjena, koliko.

46. Da bi Sodišču pomagala dati smernice nacionalnemu sodišču, se problema lotevam na naslednji način.

47. Prvič, ali bi Direktiva 2008/48 nasprotovala nacionalnemu pravilu, ki bi določalo, da morajo biti vse obvezne informacije zagotovljene pisno v samo enem podpisanim dokumentu?

48. Po mojem mnenju je odgovor na to vprašanje nikalen. Obvezne informacije bi bile na papirju in bi bile vse zagotovljene potrošniku, s čimer bi bile izpolnjene zahteve iz člena 10(1) in (2). Potrošnik bi bil dobro opozorjen na vse informacije, ki bi jih potreboval za ozaveščeno izbiro, ker bi bile vsebovane v samo enem dokumentu. S tako zahtevo v nacionalnem pravu bi bil torej še boljše izpolnjen cilj navedene direktive glede zagotovitve visoke stopnje varstva potrošnikov, kolikor razumem, pa taka zahteva ne bi ovirala drugega cilja te direktive, in sicer spodbujanja enotnega trga.³⁶ Direktiva 2008/48 sicer ne vsebuje *zahteve*, da morajo biti obvezne informacije zagotovljene v samo enem dokumentu, vendar take ureditve tudi ne prepoveduje.

49. To ne pomeni, da lahko države članice povsem svobodno določajo dodatne formalnosti pri sklepanju pogodbe o potrošniškem kreditu. Za ponazoritev: Sodišče je na obravnavi vprašalo, ali bi bilo sprejemljivo vztrajati, da morata pogodbeni stranki vsako pogodbo o potrošniškem kreditu podpisati v navzočnosti notarja. Taka ureditev bi lahko dejansko povečala varstvo potrošnikov. Vendar bi znatno spremenila ravnotežje, ki ga Direktiva 2008/48 vzpostavlja med dvema ciljema, to je visoko stopnjo varstva potrošnikov in spodbujanjem delovanja enotnega trga, in sicer v očitno škodo drugega cilja. Obe strani bi obvezala k spoštovanju formalnosti (vendar bi breme verjetno padlo predvsem na posojilodajalce), kar bi pomenilo bistveno višje stroške; in verjetno bi bilo v škodo posojilodajalcem s sedežem v drugi državi članici, kot je potrošnik. Zaradi tega za tako zahtevo štejem, da ne spada v okvir diskrecijske pravice, ki jo še imajo države članice pri oblikovanju zahtev nacionalnega prava v zvezi s sklepanjem takih pogodb.

50. Drugič, ali bi Direktiva 2008/48 nasprotovala nacionalnemu pravilu, ki bi dovoljevalo, da se elementi obveznih informacij zagotovijo na papirju v splošnih pogojih poslovanja posojilodajalca, in ne v (podpisani) pogodbi o potrošniškem kreditu?

33 — Glej točko 14 zgoraj.

34 — Glej točko 15 zgoraj.

35 — Glej točko 16 zgoraj.

36 — Glej uvodni izjavi 8 in 9 Direktive 2008/48/ES.

51. Po mojem mnenju je tudi odgovor na to vprašanje nikalen *pod nekaterimi dodatnimi pogoji*. Kot prej bi bile obvezne informacije na papirju in bi bile vse zagotovljene potrošniku (čeprav razdeljene na dva dokumenta), s čimer bi bile zahteve iz člena 10(1) in (2) še vedno izpolnjene. Do tu je vse v redu. Vendar če so informacije razdeljene na dva dokumenta, obstaja očitno tveganje, da potrošnik dejansko ne bo v položaju, v katerem bi lahko v celoti, ozaveščeno in pravočasno ocenil posel, ki mu je predlagan, kot določa Direktiva 2008/48.

52. Zato menim, da bi za sprejemljivost take ureditve v nacionalnem pravu morali obstajati oziroma bi morali biti določeni *minimalni dodatni pogoji*: (i) ločeni dokumenti, ki skupaj vsebujejo vse obvezne informacije, bi morali biti potrošniku zagotovljeni sočasno in *pred* sklenitvijo pogodbe (da bi lahko potrošnik predlagano ureditev ocenil, preden bi pristal na to, da je zanj zavezujoča); (ii) kreditna pogodba bi morala vsebovati jasno in natančno sklicevanje na ustrezne konkretne dele splošnih pogojev poslovanja posojilodajalca, s čimer bi lahko potrošnik ugotovil, kje natančno lahko najde vsakega od elementov obveznih informacij, ki ga ni v kreditni pogodbi;³⁷ (iii) obstajati bi morali jasni dokazi, da so bile potrošniku dejansko pravočasno (in vsekakor *pred* sklenitvijo pogodbe o potrošniškem kreditu) zagotovljene vse obvezne informacije.

53. Nacionalno sodišče, ki edino presoja dejansko stanje in je pristojno za razlago, kako naj se nacionalno pravo uporablja, mora presoditi, ali so nacionalna pravila v skladu s temi smernicami ter ali so torej v nasprotju z Direktivo 2008/48.

54. Ugotavljam torej, da besede „na papirju ali drugem trajnem nosilcu podatkov“ iz člena 10 Direktive 2008/48 vključujejo pogoje kreditne pogodbe, ki sta jo sklenili stranki, in informacije iz člena 10 Direktive 2008/48, ki so del kreditne pogodbe. Člen 10(2) ne določa, da morata pogodbeni stranki podpisati kreditno pogodbo ali da morajo biti informacije iz člena 10(2) zagotovljene v samo enem dokumentu. Direktiva 2008/48 ne nasprotuje nacionalnemu pravilu, ki določa, da morajo biti vse obvezne informacije zagotovljene pisno v samo enem podpisanem dokumentu. Direktiva 2008/48 tudi ne nasprotuje nacionalnemu pravilu, ki dovoljuje, da so elementi obveznih informacij zagotovljeni na papirju ali drugem trajnem nosilcu podatkov v splošnih pogojih poslovanja posojilodajalca in ne v (podpisani) pogodbi o potrošniškem kreditu, če so določeni vsaj naslednji pogoji: (i) ločeni dokumenti, ki vsebujejo obvezne informacije, morajo biti potrošniku zagotovljeni sočasno in pred sklenitvijo pogodbe; (ii) kreditna pogodba se mora jasno in natančno sklicevati na obvezne informacije, pri čemer mora biti navedeno, kje v splošnih pogojih poslovanja posojilodajalca so zadevne informacije, in (iii) posojilodajalec mora biti sposoben dokazati, da je potrošniku obvezne informacije zagotovil pred sklenitvijo pogodbe. Nacionalno sodišče mora presoditi, ali so nacionalna pravila v skladu s temi pogoji ter ali so torej v nasprotju z Direktivo 2008/48.

Tretje in četrto vprašanje: obvezne informacije v zvezi s pogostostjo plačil (člen 10(2)(h))

55. Člen 10(2)(h) Direktive 2008/48/ES določa, da so „znesek, število in pogostost plačil potrošnika“ obvezne informacije, ki jih je treba zagotoviti potrošniku. Ne določa, da bi moral biti v kreditni pogodbi naveden vsak datum, na katerega znesek zapade v plačilo. Informacije, ki se potrošnikom zagotovijo kot predpogodbene informacije (člen 5) in ob sklenitvi pogodbe (člen 10), se nekoliko prekrivajo.³⁸ To se ujema s ciljem Direktive 2008/48 glede varstva potrošnikov. Potrošnik mora vedeti,

37 — Lord Denning je nekoč v zvezi s širokim „splošnim pogojem“, ki naj bi izključeval zakonsko odškodninsko odgovornost za telesno poškodbo, ki je bil naveden na informacijski tabli na parkirišču in ki je bil z nekaj besedami v drobnem tisku na listku, ki ga je izdal avtomat, domnevno „del“ pogodbe za parkiranje, dejal, da je „tako širok in tako zelo krši pravice, da sodišče ne bi smelo šteti, da obvezuje kogar koli, razen če je nanj kar najbolj očitno opozorjen [...] Da bi bilo opozorilo zadostno, bi moralo biti natisnjeno z rdečim, nanj pa bi morala kazati rdeča roka – ali kaj podobno presenetljivega“: *Thornton proti Shoe Lane Parking Ltd* (C.A.) [1971] 2 Q.B. 163 v 170 C-D, Lord Denning M.R. Besedilo je razveseljevalo naslednje generacije študentov angleškega prava. To je tudi zelo razumno opažanje o tem, da je treba zagotoviti, da je šibkejša pogodbeni stranka opozorjena na pomembne pogoje, ki jo bodo zavezovali ob sklenitvi pogodbe.

38 — Glej COM(2002) 443 final, str. 16.

kraj kreditne obveznosti zapadejo v plačilo. Vendar je ta cilj dosežen, če posojilodajalec uporabi objektivno preverljiva merila. Očiten način je sklicevanje na koledar in uporaba formulacije, kot jo predlaga predložitveno sodišče – na primer „mesečni obroki zapadejo v plačilo najpozneje do 15. dne posameznega koledarskega meseca“.

56. Zgodovinski razvoj zakonodaje kaže, da je bila obveznost navedbe zneska, števila in pogostosti ali datumov plačil prvič uvedena z Direktivo 90/88/EGS,³⁹ s katero je bila vključena v člen 4(2)(c) Direktive 87/102/EGS.⁴⁰ Posojilodajalcem je bila izrecno dana izbira, da navedejo število in pogostost plačil *ali* datume. Ne zdi se mi, da bi sedanje besedilo kakor koli uvedlo (novo) zahtevo, s katero bi navedba datumov postala obvezna.

57. Zato ugotavljam, da izraz „pogostost plačil“ iz člena 10(2)(h) Direktive 2008/48 ne določa, da mora posojilodajalec navesti točne datume, na katere je treba opraviti posamezna plačila iz kreditne pogodbe.

Peto in šesto vprašanje: obvezne informacije v zvezi s preglednico odplačil (člen 10(2)(i))

58. Če se glavnica zmanjšuje v skladu s kreditno pogodbo z določenim trajanjem, ima potrošnik pravico, da kadar koli med celotnim trajanjem kreditne pogodbe na zahtevo brezplačno dobi finančni izkaz v obliki preglednice odplačil. Predložitveno sodišče želi vedeti, ali mora biti taka preglednica vključena tudi v kreditno pogodbo, ki jo skleneta stranki.

59. Po mojem mnenju je odgovor nikalen.

60. Člen 10(2)(i) usklajuje nekatere vidike zakonov in drugih predpisov držav članic v zvezi z zahtevo zagotoviti preglednico odplačil in vsebino te preglednice. Tako so pravila o tem, kdaj se lahko preglednica zahteva, in informacijah, ki morajo biti vključene, povsem usklajena.

61. Iz besedila člena 10(2)(i) izhaja, da ima potrošnik pravico zahtevati preglednico odplačil kadar koli v času trajanja kreditne pogodbe. Če bi bili posojilodajalci obvezani zagotoviti preglednico samo ob podpisu kreditne pogodbe, bi bile besede „pravico potrošnika, da pridobi, na zahtevo in brezplačno, kadar koli med celotnim trajanjem kreditne pogodbe finančni izkaz v obliki preglednice odplačil,“ odveč, pravica, ki jo ima na tej podlagi potrošnik, pa bi bila veliko manj koristna. Preglednica odplačil, zagotovljena ob začetku kreditne pogodbe, je le malo več kot izjava o nameri glede tega, kaj se bo zgodilo. Potrošniku ne pomaga videti, kako napreduje pri odplačevanju kredita. Zato mora zahtevati posodobljeno preglednico.

62. Tako razumevanje potrjuje člen 10(3), ki v povezavi s členom 10(2)(i) kaže, da mora posojilodajalec posojilojemalcu na zahtevo zagotoviti posodobljeno preglednico odplačil.

63. Zato ugotavljam, da je treba člen 10(2)(i) Direktive 2008/48 razlagati tako, da pomeni, da je treba preglednico odplačil zagotoviti, če gre za odplačevanje glavnice v skladu s kreditno pogodbo z določenim trajanjem in če potrošnik zahteva preglednico odplačil. Če ta dva pogoja nista izpolnjena, posojilodajalcem v skladu z Direktivo 2008/48 takih informacij ni treba zagotoviti. Vendar se mi ne zdi, da bi nacionalno pravilo, ki določa, da je treba na začetku kreditne pogodbe zagotoviti dodatno preglednico, ogrožalo kateri koli cilj Direktive 2008/48. Zato po mojem mnenju državam članicam uvedba pravila, ki posojilodajalce obvezuje, da to storijo, ni prepovedana.

39 — Direktiva Sveta z dne 22. februarja 1990 o spremembi Direktive 87/102/EGS o približevanju zakonov in drugih predpisov držav članic v zvezi s potrošniškimi krediti (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 15, zvezek 1, str. 374).

40 — Direktiva Sveta z dne 22. decembra 1986 o približevanju zakonov in drugih predpisov držav članic v zvezi s potrošniškimi krediti (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 15, zvezek 1, str. 326).

Sedmo vprašanje: sorazmernost nacionalne kazni

64. Predložitveno sodišče z zadnjim vprašanjem v bistvu sprašuje, ali je člen 11 zakona o potrošniškem kreditu, ki kršitev posojilodajalčeve obveznosti glede zagotovitve informacij iz člena 10(2) Direktive 2008/48 (prenesene z zakonom o potrošniškem kreditu) kaznuje s tem, da se za kredit šteje, da je odobren brez obresti in stroškov⁴¹ (tako da mora posojilojemalec povrniti samo glavnico), v skladu s testom sorazmernosti iz člena 23 Direktive 2008/48.

65. Vprašanje je postavljeno zelo na splošno in abstraktno. To je deloma neizogibno. Nacionalno sodišče še ni prejelo potrebnih pojasnil Sodišča, da bi se odločilo, ali so zahteve iz člena 10 Direktive 2008/48 o vsebini kreditne pogodbe, kot so bile prenesene v nacionalno zakonodajo. In če nacionalne določbe, s katerimi so prenesene te obvezne zahteve, niso kršene, ni razloga za uporabo kazni. Vendar vprašanje očitno ni hipotetično ali nepomembno za izid postopka pred nacionalnim sodiščem. Če se nacionalno sodišče odloči, da je kršitev bila, mora uporabiti „učinkovito, sorazmerno in odvratilno“ kazen.

66. Člen 23 Direktive 2008/48 določa, da mora biti sistem kazni, ki se uporabijo, kadar so kršene nacionalne določbe o obveznih informacijah, ki jih je treba vključiti v kreditne pogodbe, učinkovit, sorazmeren in odvratil; države članice pa morajo sprejeti vse potrebne ukrepe za zagotovitev, da se te kazni izvršujejo. V okviru navedenih omejitev izbira kazni ostaja diskrecijska pravica držav članic.⁴² Sodišče je tudi razsodilo, da mora strogost sankcije ustrezati teži kršitve, ki se z njo sankcionira, med drugim zato, da se zagotovi resničen odvratilni učinek, pri čemer pa je treba spoštovati splošno načelo sorazmernosti.⁴³

67. Učinek kazni, ki jo opisuje nacionalno sodišče, je ta, da posojilodajalec izgubi ves dobiček od transakcije (ali nekoliko drugače povedano, obvezuje ga, da se odpove dohodku, ki bi ga drugače ustvaril s posojenim zneskom) ter da mora nositi stroške v zvezi s servisiranjem kredita in izterjavo povračila glavnice od posojilojemalca. Intuitivno se zdi razumljivo domnevati, da je taka kazen verjetno tako učinkovita kot tudi odvratilna.

68. Kaj pa sorazmernost take kazni?

69. Tu Sodišče nima zares na voljo pravnih ali dejanskih elementov, ki bi jih potrebovalo za uporaben odgovor.⁴⁴ V predložitvenem sklepu je samo navedeno (v besedilu sedmega vprašanja), da je v skladu z določbo nacionalnega prava „posledica *neobstoja večine elementov kreditne pogodbe, zahtevanih v členu 10(2) Direktive [...]*, to, da se za odobreni kredit šteje, da je oproščen obresti in stroškov“ (moj poudarek). Vendar ni jasno, kaj „večina elementov“ dejansko pomeni oziroma ali nacionalna zakonodaja obravnava nekatere od 22 elementov obveznih informacij iz člena 10(2) Direktive 2008/48 za pomembnejše od drugih (tako da je njihova opustitev resnejša) oziroma kdaj natančno (glede na resnost kršitve) se začne kazen uporabljati.

70. Zato predlagam, naj Sodišče v odgovoru na sedmo vprašanje nacionalno sodišče pozove, naj za vsak primer posebej presodi, ali so elementi obveznih informacij iz člena 10(2) Direktive 2008/48, ki v pogodbi o potrošniškem kreditu niso navedeni, taki, da so resno ogrozili sposobnost potrošnika za oceno, ali želi skleniti kreditno transakcijo, in nato ugotovi, ali je kazen, katere učinek je ta, da se mora posojilodajalec odpovedati vsem obrestim in nositi vse stroške v zvezi s kreditno pogodbo, sorazmerna ali pa bi bila ustrezna manj stroga kazen.

41 — V predložitvenem sklepu ni navedenega nič drugega o področju uporabe te določbe, zato tudi Sodišče ne ve nič drugega.

42 — Uvodna izjava 47; glej tudi sodbo z dne 27. marca 2014, Le Crédit Lyonnais (C-565/12, EU:C:2014:190 točka 43).

43 — Glej sodbo z dne 27. marca 2014, LCL Le Crédit Lyonnais (C-565/12, EU:C:2014:190 točka 45 in navedena sodna praksa).

44 — Glej sodbo z dne 27. marca 2014, LCL Le Crédit Lyonnais (C-565/12, EU:C:2014:190 točka 37).

Predlog

71. Ob upoštevanju navedenega menim, da bi moralo Sodišče na vprašanja, ki mu jih je predložilo Okresný súd (okrožno sodišče) Dunajská Streda, Slovaška, odgovoriti:

- Besede „na papirju ali drugem trajnem nosilcu podatkov“ iz člena 10 Direktive 2008/48/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 23. aprila 2008 o potrošniških kreditnih pogodbah in razveljavitvi Direktive Sveta 87/102/EGS se nanašajo na nosilec podatkov, na katerem je pogodba pripravljena in izročena potrošniku. S temi besedami so zajeti pogoji kreditne pogodbe, ki sta jo sklenili stranki, in informacije iz člena 10(2) Direktive 2008/48, ki so del kreditne pogodbe. Člen 10 ne določa, da morata pogodbeni stranki podpisati kreditno pogodbo ali da morajo biti informacije iz člena 10(2) Direktive 2008/48 zagotovljene v samo enem dokumentu. Direktiva 2008/48/ES ne nasprotuje nacionalnemu pravilu, ki določa, da morajo biti vse obvezne informacije zagotovljene pisno v samo enem podpisanem dokumentu. Poleg tudi ne nasprotuje nacionalnemu pravilu, ki dovoljuje, da so elementi obveznih informacij, zagotovljeni na papirju ali drugem trajnem nosilcu podatkov, v splošnih pogojih poslovanja posojilodajalca, in ne v (podpisani) pogodbi o potrošniškem kreditu, če so določeni vsaj naslednji pogoji: (i) ločeni dokumenti, ki vsebujejo obvezne informacije, morajo biti potrošniku zagotovljeni sočasno in pred sklenitvijo pogodbe; (ii) kreditna pogodba se mora jasno in natančno sklicevati na obvezne informacije, pri čemer mora biti navedeno, kje v splošnih pogojih poslovanja posojilodajalca so navedene, in (iii) posojilodajalec mora biti sposoben dokazati, da je potrošniku zagotovil obvezne informacije pred sklenitvijo pogodbe. Nacionalno sodišče je tisto, ki presodi, ali so nacionalna pravila v skladu s temi pogoji ter ali so torej v nasprotju z Direktivo 2008/48/ES.
- Izraz „pogostost plačil“ iz člena 10(2)(h) Direktive 2008/48 ne zahteva, da mora posojilodajalec navesti točne datume, na katere je treba opraviti posamezna plačila iz kreditne pogodbe.
- Člen 10(2)(i) Direktive 2008/48 je treba razlagati tako, da pomeni, da je treba preglednico odplačil zagotoviti, če gre za odplačevanje glavnice v skladu s kreditno pogodbo z določenim trajanjem in če potrošnik zahteva preglednico odplačil. Vendar Direktiva 2008/48 državam članicam ne prepoveduje, da bi od posojilodajalcev zahtevale, naj na začetku kreditne pogodbe zagotovijo dodatno preglednico odplačil.
- Nacionalno sodišče mora za vsak primer posebej presoditi, ali so elementi obveznih informacij iz člena 10(2) Direktive 2008/48, ki v pogodbi o potrošniškem kreditu niso navedeni, taki, da so resno ogrozili sposobno potrošnika za oceno, ali želi skleniti kreditno transakcijo, da lahko nato ugotovi, ali je kazen, katere učinek je ta, da se mora posojilodajalec odpovedati vsem obrestim in nositi vse stroške v zvezi s kreditno pogodbo, sorazmerna ali pa bi bila ustrezna manj stroga kazen.